

Schweidel József

***Császári és királyi huszárcapitány alezredes - Honvéd
vezérőrnagy tábormok***

***Zombor, 1796. május 18. – Arad, 1849. október 6.
Élt: 53 év***

*Délvidéki német egyén,
nincsen folt a családnevén.
Büszke lehet őseire,
felmenői tetteire.*

*Tizenöt éves és érett.
Kíváncsiság tovább éltet!
Jogakadémián tanul
elmélyülten, s gondtalanul.*

*Katonai pályát választ,
mert ott talál biztos támaszt.
Ez az élet neki vonzó,
soknak viszont kell toborzó.*

*Tanítója ismert mester,
híres Simonyi óbester!
'Ki oktatja vitéz tette,
fegyelmezettségre, s rendre.*

*Okos, pontos, jó tanuló,
tudásszomja megújuló.
Hivatásos katona lesz,
hadműveleteket tervez.*

*A császári hadseregben,
a négyes huszárezredben
hadapród, aztán kapitány.
A pályáján ez csak nyitány.*

*Harcol Napóleon mellett,
akit a tél elrettentett.
S megriadva visszafordult,
serege, mint pelyva széthullt.*

*Ezernyolcszáztizenötben
Napóleon lemenőben.
Tolongnak vélt sírja szélén,
s munkálkodnak a várt békén.*

*S több nemzettel szervezeten,
harcol a diktátor ellen,
Párizs alatt a csatában,
elszántan küzd csapatában.*

*Ő is ott van Hüningennél,
s a rajnai átkelésnél.
A nemeslevele szerint,
az utókor majd rátekint.*

*Újabb helye Galícia,
ott sincsen demokrácia!
Poros, fejletlen tartomány,
Tarnopolban az állomány.*

*Alig huszonnyolc és nősül,
a vonzalom megdicsőül.
Neje lengyel nemes sarja,
termékenység szálljon rája!*

*Négy lánya lesz és egy fia,
ezt jegyzi a história.
A jövője tágra nyitott,
mely számukra ma még titok.*

*S jó a tavasz, rügyfakadás,
virágporzás, földindulás.
Az örökös újrakezdés,
szerelmi nász, életnemzés.*

*A korhadt fa kidől sorban,
s elterül a földön porban.
Új csemete ágaskodik,
s bő termésre vágyakozik.*

*Élet termi az életet,
e földi lét csak átmenet.
A tagadás sokszor önző,
igenlésben él a jövő.*

*A közösség is vajúdik,
ami avult az elmúlik.
S helyet ad új nemes tettnek,
igazságos, tiszta rendnek.*

*Ám mielőtt tovább lépünk,
Schweidel múltját még megmérjük.
Merre élt, mit cselekedett,
lesüllyedt, vagy emelkedett?*

*Ezernyolcszázharmincegyben,
a lengyel nép még fegyverben.
Harcolnak az osztrák ellen,
szabadságukért töretlen.*

*Schweidel elszánt kitartással,
lengyel tábornokkal tárgyal.
Oknónál egy határsávon,
feszült csend ül dermedt tájon.*

*Meggyőzően beszél s érvel,
Jézus nevében is kérlel.
Felesége nevét ejti,
az eredményt érzi, sejti.*

*S hétszáz főnyi lengyel csapat,
lásd, leteszi a kardvasat.
S Kolisko, a lengyel vezér
felel magának majd ezér'.*

*Ezernyolcszáznegyvenötben,
egy év múlva lesz majd ötven.
Órnagy úr lesz két századdal,
s birkózik a feladattal.*

*Forradalmi lángok gyúlnak,
és a tüzek égig nyúlnak.
Galícia lázong, remeg,
a tartomány lázas, beteg.*

*József oltja a lángokat,
elfolytja a szép álmokat.
Királypárti egyelőre,
a zsarnoki rend csendőre.*

*Bécs is beteg! Bécs is lázad!
A forgószél egyre támad.
Védi a Burg ékességét,
s császári lét fényességét.*

*Augusztusban parancsot kap,
menjen magyar földre a had!
Sok tiszttársa vonakodik,
s kifogással takarózik.*

*S az Úrnak segedelmével,
József jön az ezredével.
Jól tudja, hogy itt van dolga,
nemzetének kell hű szolga.*

*Győrben ujjongva fogadják,
s rikoltozva megtapsolják.
Várják kenyérrel és sóval,
lelkendező magyar szóval.*

*Két őrnagyi osztály feszült,
Szenttamásra menni készül.
Ám a csapat Pécssett marad,
mert Jellasics erre halad.*

*S átjönnek a széles Dráván.
Sok gyermek marad majd árván?
Egyre közelebb nyomulnak,
s pusztítanak a nyomorultak!*

*Felhatalmazásuk nincsen,
törvénytelen szinte minden!
Egyből szembe szállunk velük,
és harcolunk is ellenük!*

*S hat ágyúból lövés dörrent,
Schweidel Jellasicsra csörrent.
József kiállt, ne menj tovább,
vonulj seregeddel hátrább!*

*Szeptember hó huszonkilenc,
győzelem lesz, avagy bukfenc?
A támadók túlerőben,
a mieink kémlelőben.*

*Abból két őrnagyi osztály,
köztük nincsen semmi viszály.
Schweidel és a kísérete
szívós, s jó a fegyverzete.*

*Akaratban egységesek,
vitézségben fenségesek.
S Pákozdnál és Sukorónál,
Jellasicsnak hada megáll.*

*Jó a fegyverszünetkötés.
Józan tett ez, nem baklövés?
Majd a bán Bécs felé fordul,
s októberben el is vonul.*

*Bécsben újra forradalom,
s kínálkozik az alkalom.
S Móga, Schweidel máris indul,
a helyzetkép egyre tisztul.*

*Októberben ezredes lesz,
ez a tény is sokat jelez.
Képességét felismerik,
s dandárparancsnokká teszik.*

*A katona parancsra lép,
tetteiben néha, mint gép.
Minden téren kell fegyelem,
ha nincs, nő a veszedelem.*

*Már október végén járunk,
eddig hasztalanul vártunk.
Kossuth gyorsan kihirdeti,
hogy a Lajtán át kell kelni!*

*Későn megyünk, s talán veszünk,
sötét árnyék lesz mögöttünk,
mely a nyomunkban fut, s lohol,
és mindenért minket okol.*

*S nem került el a balvégzett,
még a jobbkarom is vérzett.
S menekülünk, ahogy tudunk!
Vajon hová vezet utunk?*

*Fájdalmas a felismerés,
hogy már nincs több újrakezdés.
Elveszett a nagy alkalom,
s halkul a szó az ajkamon.*

*S megy a sereg Pozsony iránt,
számolja az emberhiányt.
Az élet pótolhatatlan,
a keserv feloldhatatlan!*

*Enyészet havában járunk,
zakatol szívdobbanásunk.
Dobbanása azt üzeni,
mindnyájunknak el kell menni!*

*Éljen a magyar szabadság,
vesszen rabság és zsarnokság!
Isten úgy segítjen minket,
zúzza szét a bilincsünket!*

*Visszatért a harci kedvünk,
holnap megint újrakezdünk!
Görgei mindenre rálát,
súlyos teher nyomja vállát.*

*Schweidel is a keze alatt,
egyszer halad, máskor marad.
Teljesíti parancsait,
s megvalósítja céljait.*

*December hónap közepén,
folt tátong az egészségén.
S elmegy szabadságra Pestre,
nyugalomra vágyik, s csendre.*

*Nehezen gyógyul a lába.
S „lőhátoni szolgálatra
alkalmatlan” feladatra.
S előbb Pécsre, s Nagyváradra*

*vezet hosszú útja egyre,
le a völgybe, s fel a hegyre.
Szabadságot hosszabbít,
s mint tiszt figyel és viszonyít.*

*Kitüntetéséért eseng,
a vágy benne kissé túlteng.
Elismerik érdemeit,
s méltányolják értékeit.*

*Május az ígéret hava,
most jön még a harcnak java!
Városparancsnok lesz Pesten,
s munkálkodik napirenden.*

*Napisten sem hoz majd áldást,
túlerővel jó elbánást.
Jönnek hírek hadak felől,
nyárutóján minden eldől.*

*Kossuthal van kapcsolata,
egyre romlik hangulata.
S mert mindenről jól értesült,
tudja sok lesz a menekült.*

*Augusztus hó tizenhárom,
oroszcizma reng a tájon.
S Kisjenő és Sarkad után,
átveszi az osztrák Gyulán.*

*Gyuláról mentek Aradra,
emlékszem a pillanatra,
hiszen könnyes szemmel néztem,
s emlékezetembe véstem.*

*Nem kerülte el a végzet
golyó által csendben vérzett.
Negyedik volt Ő a sorban,
kinek szíve végsőt dobban'.*